

Odtud pramení nedůvěra k evropské kultuře, snaha o fundamentalismus, s níž se potýkáme nyní již i v Evropě. Kniha E. Gombára je hlubokým proniknutím do problematiky etnických vztahů nejen v orientálních zemích, ale i ve vlastní Evropě, v níž střet křesťanství a islámu je stále větším problémem.

Vladimír Kristen st.

Literatura:

Weithmann, Michael W.: *Balkán, 2000 let mezi východem a západem*, Praha, Vyšehrad 1996.

Tauer, Felix: *Svět islámu, jeho dějiny a kultura*, Praha, Vyšehrad 1984.

Religija i izkustvo v kulturnata tradicija na Evropa. D. Ovčarov. (red.) Sofia 1999, 200 s.

V Sofii vydali v roce 1999 pod redakcí odpovědného redaktora a pořadatele varnenských konferencí prof. Dr. Dimitara Ovčarova z Archeologického ústavu a muzea Bulharské akademie věd v Sofii a odpovědné sekretářky Dr. Dariny Vasilevny ze Šumenské univerzity a za finanční podpory města Varny sborník referátů, které odezněly ve dnech 27. a 28. června 1998 na „VI. letním vědeckém setkání Varna '98“. Sborník zvětšeného formátu A5 s rozsahem 200 stran obsahuje dvě desítky titulů a nese název vlastní konference „Náboženství a umění v kulturní tradici Evropy“. Referáty vědeckých pracovníků a vysokoškolských pedagogů působících na Sofijské univerzitě Sv. Klimenta Ochridského, Šumenské univerzity biskupa Konstantina Preslavského, Slovanské univerzity v Sofii, Archeologického ústavu a muzea BAV, Vědeckého centra slovansko-byzantských studií,

Státní umělecké akademie Nikolaje Pavloviče, z Etnografického muzea ve Varně a z varnenského věstníku „Kil“.

Na čtvrté straně sborníku jsou uvedeni autoři příspěvků referovaného sborníku a instituce, ve kterých pracují, a na stranách 5–199 jsou otištěny referáty v pořadí uvedeném dále se stručnými anglickými výtahy.

Otištěny jsou referáty prof. Dr. Cočo Bojadžieva *Patjat kato topos na srednevekovata nošt – Way as a Mediaval Night Topos* (s. 5–16), Dr. Dariny Vasilevy *Religiozno-mitologičnata simvolika i pluralizmat pri talkivaneto na chudožestvenata tvorba – Religious and Mythological Symbolism and Pluralism in the Art Work Interpretation* (s. 17–25), prof. Dr. Dimitar Ovčarov *Deus absconditus – homo absconditus* (s. 26–36), prof. Dr. Bogdan Bogdanov *Religija i izkustvo v epinikija na Pindar. Osmá nemejska oda – Religion and Art Pindar's Epinicion* (s. 37–46), doc. Dr. Josip Moroz *Biblejskata triada: Judit, Aendorskata valšebnica, Ricpa – žertva, žrica, žertvenik – The Biblical Trinity: Judith, the Aendor Witch and Ritspa as Victims, Priestesses and Sacrifices* (s. 47–53), doc. Dr. Kalin Janakiev *Liturgijnoto vreme v pravoslavniata bogoslovka i evcharistična tradicija – The „Liturgical“: Transformation of Time in Church Art* (s. 54–67), Dr. Marko Iliev *Estetičeski proekt interanulizam (interannualism) – saštnost i aspekti na chudožestvenata sistema. Osvovna tvorčeska teza – „Interannualism“ Aesthetic Project – the Art System Essence and Aspects* (s. 68–75), prof. Stefan Bojadžiev *Architekturnijat obraz na martiriite v Mizija i Trakija prez IV–VI vek – Martyr Architecture in Moesia and Thrace in the 4th–6th Century* (s. 76–89), doc. Dr. Pavel Georgiev *Religija i ritual v sakrovišteto ot Nađi sent Mikloš – Religion and Ritual in the Nađi Saint Micklosh Treasure* (s. 90–101), prof. Dr.

Aksinija Džurov a Slavjanskijat kodeks v konteksta na iztočnata i zapadnata tradicija na kodekca – *Slavonic Codex in the Context of the Codex Eastern and Western Tradition* (s. 102–111), prof. Dr. Totju Totev *Za obraza na Sveta Bogorodica varchu tvorbi na izkustvoto vav Veliki Preslav prez IX–X vek – Virgin Mary in the Art of Veliki Preslav in the 9th–10th Century* (s. 112–114), prof. Dr. Ljuben Praškov *Novootkriti stenopisi ot kraja na XII– načaloto na XIII vek v grobištnata carkva „Sv. Archangel Michail“ v gr. Rila – Newly Discovered Murals from the End of the 12th Century- the Beginning of the 13th Century at the Burial Church „Saint Archangel Michael“ in Rila Town* (s. 115–124), prof. Dr. Elena Tončeva *Ars Nova i Joan Kukulzel v Balkanskata iztočno-pravoslavna muzika prez XIV v. – Ars Nova and John Koukouzel in the Balcan Eastern Orthodox Music during the 14th Century* (s. 125–135), Slava Jankiva *Sekularizacija na liturgičeskata drama. Defekt ili razvitie. Prima Pastorum – The Secularization of the Religious Drama: Fault or Development* (s. 136–145), prof. Dr. Valentin Angelov *Christijanizirani drevni mitologemi v balgarskoto izkustvo – Christianized Ancient Mythologems in Bulgarian Art* (s. 146–154), Lidija Petrova – Tamara Popova *Ikoni s obraza na Bogorodica i Christos, svarzani s kulta kam technite lečitelski vazmožnosti – Icons with Images of Virgin Mary and Christ Related to the Cult of Their Heilig Abilities* (155–163), Diana Todorova *Sveti Todor – svetec i demon v balkanskata narodna tradicija – Saint Theodore – a Saint and a Demon in the Balcan Folk Tradition* (164–170), Kristina Japova *Varchu ponjatieto za ličnost vav vazgledite na Dobri Christov – On the Term of Personality in the Dobri Christov's Conceptions* (s. 171 až 178), *Diskusija ot programata na šestata ljatna naučna srešta – Varna '98* (s. 179 až 194) a Ljubomir

Kutin *Festivalat meždu igrata, zrelishto i prazdnika – Tezisi – Festival among the Game, Show and Feast* (s. 195–199). Na straně 200 je obsah–Saderžanie, uvádějící pouze bulharské názvy referátů.

Ludvík Skružný

Sally Perel: Salomon, přežil jsem v Hitlerjugend. Praha, PRIMUS 2001, 181 s.

Dnešní svět vyznačují a zřejmě i budou vyznačovat dvě základní protikladné tendence: mohutná globalizující síla na straně jedné a individualizace lidských společenství na straně druhé. Druhý sklon pak vyvolává ve vědecké a odborné diskusi zájem o jedince „tváří v tvář“ mohutným historickým proudům, jak se v současnosti s oblibou říká.

Jsou příběhy – národní i lidské, autentické i stylizované a zcela smyšlené, které působí na samém prahu třetího tisíciletí neaktuálně a případně i směšně. Vedle nich však existují takové, jež nám v současném světě přehodnocovaných významů udělají i hodnot samých překvapivě ukážou, že se můžeme přiblížit k chápání naší identity nejlépe právě prizmatem osvojení si uplynulého.

Lidská potřeba ujasnění jsoucnosti a její dramatické zvraty spjaté s historickou změnou, v jednotě s tím i etické úvahy o nárocích jedince na změnu jsoucnosti motivovanou dějinným přerovem jsou základním námětem pravdivé výpovědi Salomona Perela, Žida vychovaného v židovské i německé kultuře (narozeneho roku 1925 v Peinu u Brunšviku v Dolním Sasku), syna emigrantů z Ruska, ovlivněného judaismem, komunistickou ideologií, v Polsku i sionismem, Žida, jehož rodným jazykem byla